

Kurucusu:
Dr. Mehmet Ali UZ

Yayın Kurulu:
Dr. Mehmet Ali UZ
Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU
Hasan YAŞAR
Ahmet ÇELİK
Ali IŞIK
Av. Serdar CEYLAN

CİLT: 24 • SAYI: 20
25 Haziran 2025 ÇARŞAMBA

KADEMİK

Sayfalar

Merhaba

f /akademiksayfalar

www.merhabahaber.com

20. YY İLK ÇEYREĞİNDE KARAMAN'DA YAŞAM VE KÜLTÜR - 2

Karaman'da ahlak

Karaman'da ahlak gerilemektedir.

Gençler rakı, karı oynatan meclislere düşkünler.

Kahvelerde altmışaltı oynama yaygın.

Saygı ve sevgi kültürü azalmaktadır.

Sinkefli konuşmalar beş yaşındaki çocukların bile ağzındadır.

Tek çekindikleri jandarma ile bazı devlet görevlileridir.

Misafirperverlik, cömertlik yanları iyidir.

Karaman düşün geleneği

Karaman'da düşün masrafları erkek tarafına aittir.

Damat tıraşı merasimlidir. Tıraşta oturak alemleri yapılmakta, düşün boyunca içki içilmektedir.

Kına öncesinde hem damat hem gelin adayları sağdıkları ve çevresi ile hamama gitmektedir.

Gelinin de sağdıcı vardır.

Gelin almadan önce erkek ve

kadın evlerinde yemek yenmektedir.

Düğün haftasında iki üç çalgıcı ve oyuncu kadınlar bulunur ve eğlence müziği yaparlar.

Karaman'ın sofuk takımında ise içkili, avrat oynatmalı düğün yapılmaz. Traş merasimi daha sadedir.

İstanbul usulü koltuk merasimi Karaman'da yaygınlaşmaktadır.

Kına çarşamba akşamı, gelin alma perşembe günüdür.

Köy düğünleri de benzer biçimdedir.

Dil

Karaman'da düzgün bir Türkçe konuşulmaktadır.

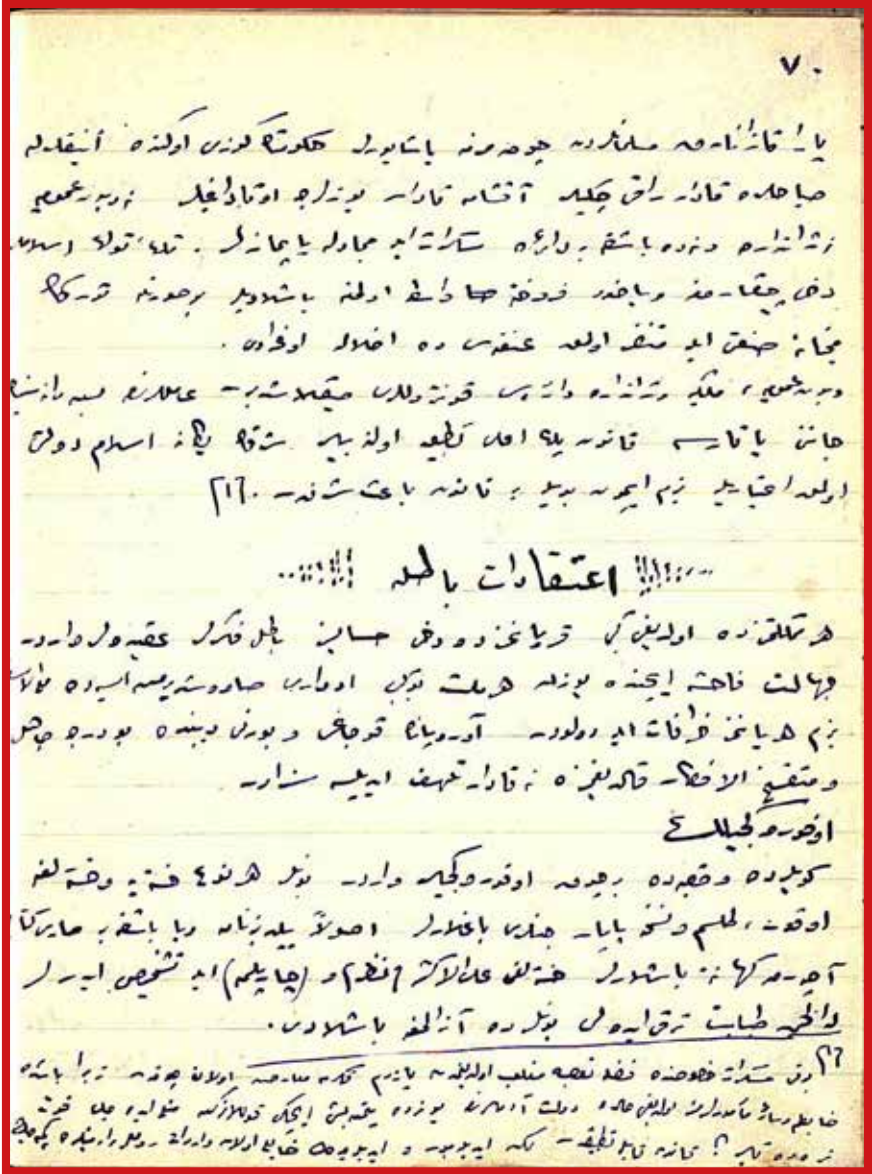
Ancak nörün, ni'den gibi ses yutmaları ve hızlı cümle bitirışleri, Karaman'ın dil özelliğidir.

Aladağ ve Hadim bölgesi köylerinde kaba bir dil vardır.

Karaman ağzı ile Adana ağzı birbirine yakındır.

Yusuf YILDIRIM

Karaman giyim tarzı

Karaman giyim tarzı hızla değişmektedir.

20 yıl önce Karaman'da halk üç etekli entari, fermene ve kısa kollu cübbe giyiyordu.

Esnaf ve tüccar yün şalvar, aba giyer bele iri kuşak sararmış. Başta çenber ya da yeşil sarıklı fes olurmuş. Esnaf ise agabani sarık sararmış.

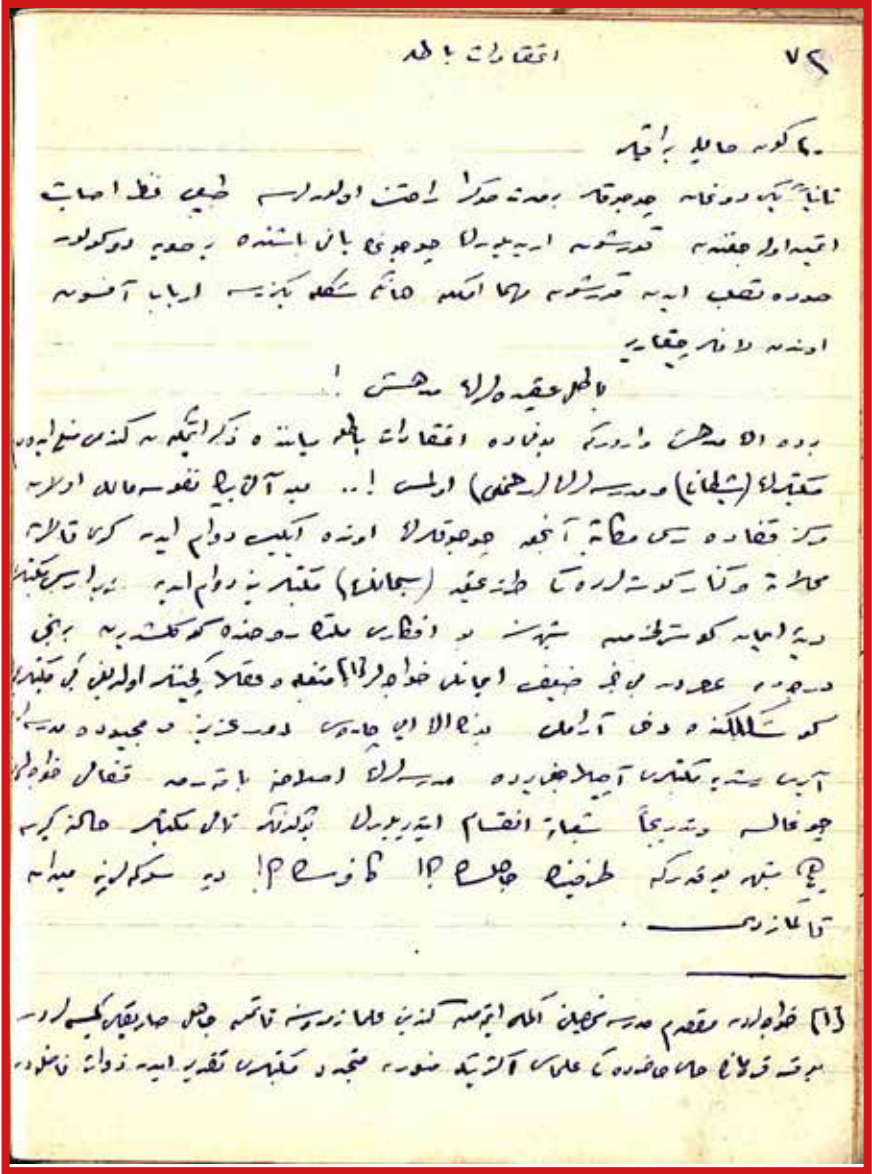
1920'lerde ise halkın genel gi-

yimi şalvar, yelek ve cekettir. Başta ise bağlık sarılı fes vardır. Setre ve pantolon da yaygınlaşmaktadır.

Şehirdeki efe takımı; bacakta bol şalvar, belde iri kuşak, sırtta fermene, başında sıfır fes, ayağında uzun konçlu çorap ve kundura olacak biçimde bir giyim yapmaktadır.

Kadınlar eskiden ayağa kadar inen şalvar, üstüne de mintan giymiş.

şehirde yüzde yirmisi namaz ve orucu ihmal ediyor.

Teknoloji ve tıbbi karşı tutum

Halkın tıbbi ve teknolojiye bakışı son derece olumludur.

20. yy başlarında Karaman'da hem belediyenin hem de devletin doktorları görevde-
dir.

Ancak maddi yetersizlik, tedavi imkanına ve ilaca erişimi

kısıtlamaktadır.

Karaman'da geleneksel ya da milli oyunlar

Karaman'da gelenekselleşmiş yöreye özgü oyunlar yoktur.

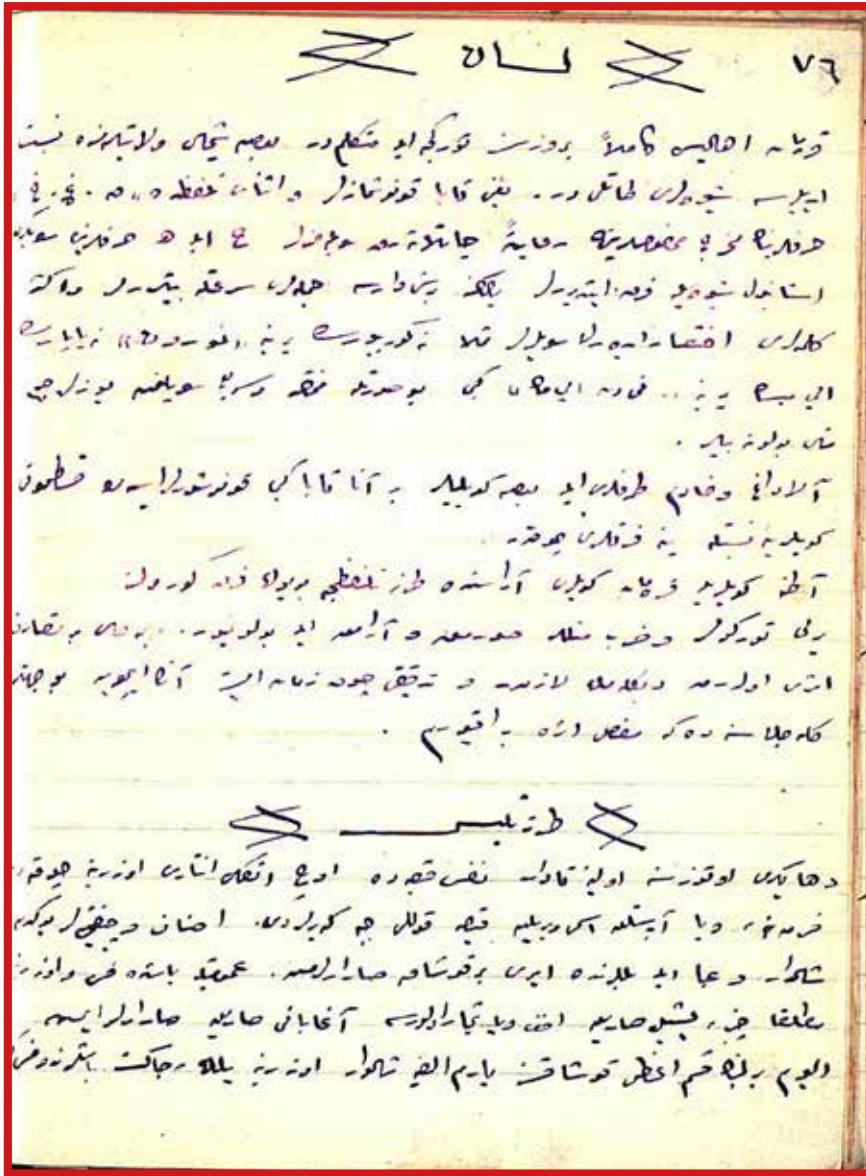
Karaman halkı, parmak şırkırdatma, göbek atarak dönme-
den başka oyun bilmezler.

Dil özellikleri

Terim kavram ad: sıhhat-i umûmiye, sıtmâ, firengi, ve-
rem, lekeli humma, çiçek, kanlı

modası çarşaf, fistân, yüksek topuklu iskarpin, fotin, iri don, gömlek, ayak kabl, gûlâpdân, kundura, sarı mest, sarı pabuç, iskarpi, mest, üç etekli alaca entari, yeşil ve basma sarık, yünden şalvar, namâz, oruç, hekîm, cirid oynamak, pehlivân gürüşleri, at koşuları, i'lân-ı meşrutiyet, gürüş, koşu

Yer adları: Hâdim, Alatag "Sugla, Çavuşlı, Kaya gölleri", Karaman, "Kızıllar, Gödet, Gö-

vez, Alata, Afşinler, Zengen, Kasaba, İlisıra, Pınarbaşı karyeleri", Kastomonı, Konya Vilâyetin, Mut, Ermenek, İbrala Ocagı, Letare Ocagı, Tevhîd Ocagı, Adana, İbrala, Kasaba, Gafer-yâd, Hacı Celâl Mahallesi, Aladag, Hâdim

Özel adlar: 93 Muhârebesi, Hristiyân, Müslimân, Rumlar, Ermeniler, İslâmlar, Türk, harbi umûmî, Trabzonlular, Laz ve Aydınlılar, zeybek

Söz öbekleri: kayd-ı hayât şartı, kinin tevzi'âtı, işimiz gücümüz mütemâdiyen istatistik, frengi bulaşığı, dâhil-i kasaba, kazâ me'mûrîn sıhhiyesi, vefiyâtı müteâkib, nefis-i kasaba, gayri sıhhihâ, şerâit-i nakdî ve terbiye noksanlığı, eşhas sefile, kemterîleri, düçâr-ı sefâlet, zahîre koparabilmek, zahîre koparabilmek, sefâhat âlemi, gayr-i ahlâkî türkîler, kadının efesi, yüzünü şişirirken, 'avene, mal bulmuş magribîler gibi, agabânî sarıklı, ak sakallı adamlar, gayr-i müslim erkek ve kadın, hafî seviyât, tekmi'l Hristiyân, cehâlet-i fâhişe, câhil ve mütefessihu'l-efkâr kaldığımız, cinleri bağlarlar, lede'l-hamd, çocuğu olmayan sâfdil kadınlar, dibekli olan mermer taşı, orada medfûn olan ermiş zât, müzmin hastalık, çift yatmayacak, nazar isâbet itmiş, kurşun eridilerek, efkâr-i milleti, mütegallice ve ukelâ geçinenler, zevât-ı fâdila, rakı meclisi, karı oynatmak, altmışaltı oynama, S. (sin) K. (kef) lafz-ı ma'yûbiyeti, fezâil ve secâyâ, her kadın saçlarına Sultan Mahmûd Gâzî-

lerini dizerler, âhenge başlarlar, mahallâtın kobukları, i tıraş merâsimi rezil ve kerahiyesi, ü delikanlılar ve bütün haşerât, iki üç fâhişe kadın, tenekeler ile rakı dağılır, zırlı gürültü, damad begin kisesinden, koltuk merâsimi, sofî meşreb olan zevât, gayr-i ahlâkî hâller, mahreç-i mahsus, nörün, ni'den ey'min, tarz-ı teleffuz, yerli türküler, darb-ı meseller, efe takımları, eyyâm-ı âdiye, ömr-i tabi'î, Zükûr ve inâs ahâlî-i müslime, sarf-ı nazar ahâlî, i'tikâd-ı diniyye, tabâbet, fûnûn-ı sâire, kadr ü kıymet,

Değerlendirme

Sapancalı'nın aktardığı hastalık bilgisi, halkın hem cehaletini hem de çaresizliğini yansıtır.

Frengi hastalığı ile Karaman'da fuhuş arasında yüksek ilgi var görünüyor.

Lekeli humma ya da tifüs hastalığı, Karaman'daki içme suyunun ne kadar sağlıksız olduğuna göstergedir.

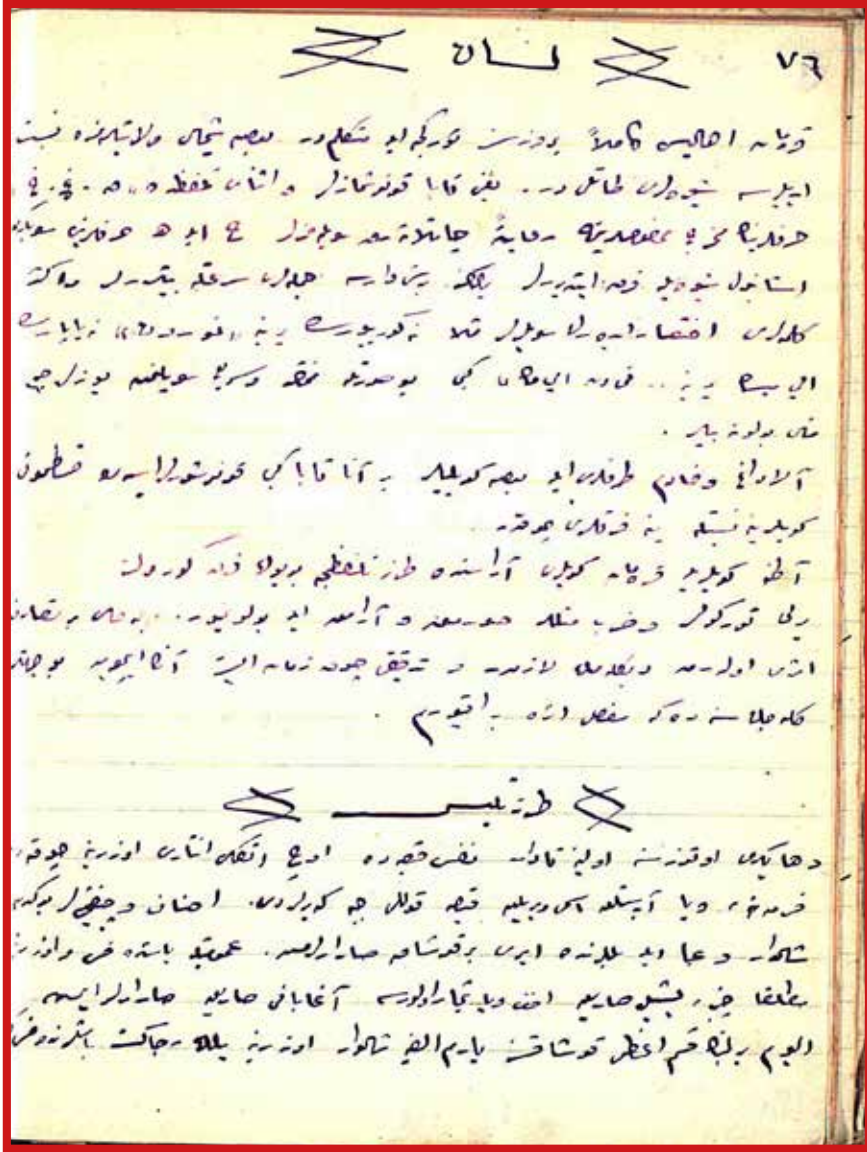
Karaman'da çocuk ölüm oranları birçok nedenle yüksektir.

Karaman'da fuhşun yaygınlaşmasının bir nedeni uzun savaşlar dolayısıyla bozulan toplum ahlakı ise diğer nedeni de kimsesiz kadınların zorunlu kaldığı durumu suiistimal eden bazı devlet görevlileridir.

Oturak alemleri, şehirde yaygın biçimde yapılmaktadır.

Oturak alemleri Sapancalı söylemese de ova köylerinde de yaygındır.

Oturak aleminde, efelerin bir şekilde baştan çıkardığı ya da kötü yola sürüklediği kadınlar kullanılmaktadır.

Karaman'da içki üretimi de tüketimi de satımı da çok yüksektir.

İçki üretimini Hristiyan halk yapmaktadır.

Ancak Türklerden de üretme ve satma işine girenler ad da olsa vardır.

Sapancalı'nın verdiği bilgiye göre Karaman ortalama halkının diğer deyişle avam tabakasının ahlaki yapısı alt seviyelerdedir.

Daha ilginç, Sapancalı bu

günleri anlatıyormuş gibi verdiği halk ahlaki yapısı bugün de aynıdır hiçbir şey değişmemiştir.

Karaman avam tabakasının düğünlerinde rakı, avrat oynatma ve eğlence müziği kesinlikle vardır.

Düğün boyunca ahlaka uymayan aşırılıklar yapılmaktadır.

Kına çarşamba, gelin alma perşembe günüdür.

Sapancalı'ya göre Karaman ağzı İstanbul'a yakındır.

Halkın giyim tarzı 1920'lerin hemen öncesinde değişmeye başlamıştır.

Eskiden erkekler, halk üç etekli entari, fermene ve sarkılı ya da sarıksız fes giyerken artık pantolon, ceket, iskarpin, potin giymeye başlamıştır.

Kadınlar arasında özellikle düğün ve bayramlarda İstanbul tarzı çarşaf ya da fistan elbise, kundura ayakkabı giyme adeti yaygınlaşmaktadır.

Kadınlar normal günlerinde geçmişte de şimdi de geniş şalvar ve mintan giymektedir.

Karaman insanı hakkındaki ilginç bilgiye göre Karaman'da ortalama insan ömrü 65'tir.

Hadim ve Aladağ bölgesinde ise ortalama yaş 75'i geçmektedir.

Birbirine yakın ama coğrafyası ve iklimi farklı iki bölge arasındaki ortalama yaş farkı öne çıkmaktadır.

Buna göre bataklıklar, kirli kuyu suları, çamurlu çeşme suları ve yetersiz dengesiz beslenme ortalama insan ömrünü 65'te bıraktığı yorumlanabilir.

Hadim ve Aladağ bölgesinde ise yüksek oksijen, temiz kaynak suları, taze meyve sebze ve diğer gıdalar insan ömrünü uzatmaktadır.

Karaman insanı dindardır.

1922 yılında Karaman'da doktor ve ilaç olsa da maddi sıkıntılarla yeterli sağlıklı hizmeti alınamamaktadır.

Karaman'da at yarışı, cirit oyunu, pehlivan güreşi gibi oyunlar varsa bile artık kalmamıştır. Sapançalı'nın metinlerinde kullandığı dil de çok önemli-

dir. Araştırma, gözlem ve kendi birikimleri üzerinden Karaman anlatan Sapançalı'nın çok sağlam, işlek bir dili vardır. Metinleri, tahminlerin ötesinde Farsça, Arapça ve Türkçe tamlamalar, deyimler, ikilemeler ile örülmüştür. Ayrıca her disiplinin kendi özel terim ve kavramlarına da en ince ayrıntısıyla hakim olması, ortaya sağlam ve güvenilir kaynak metinler sunmasına vesile olmuştur.

Sonuç

20. yy başlarında Karaman kültür ve yaşamın nasıl olduğuna hakkında yapılabilecek bir araştırmaya kılavuzluk ve kaynaklık edebilecek biçimde Sapançalı'nın Karaman kitabında bilgi ve veri vardır. Ötesinde Sapançalı'nın metinleri, yavaş yavaş değişmeye başlayan bir toplumdan karşılaştırmalı kesitler sunar.

Sapançalı, Karaman yaşam ve kültürü bu kadar bilgi vermesine rağmen, dönem Karaman'ın şehir, toplum ve insan yapısını belgeleyecek, gösterecek biçimde fotoğraflar çekmemiştir. Ancak yakın tarihlerde çekilmiş fotoğraflarda, Sapançalı'nın metinleri birleştirilebilmektedir.

Düğün, giyim, ocak, fuhuş, hastalık gibi konularda ayrıntılı sayılabilecek anlatımlara rağmen Karaman yemek kültürü, halkın ekonomik durumu, mahalle ve sokak hayatı vb. başka akla gelebilecek konularda Sapançalı hiç bilgi vermemiştir.

Kaynakça

Sapançalı Hasan Hüsni, Karaman Ahvâl-i İctimâ'iyye, Coğrafîyye ve Târîhiyyesi, Karaman 1922, Süleymaniye Kütüphanesi, İhsan Mahvi Koleksiyonu, No: 66, 85 sayfa

SAPANCALI HASAN HÜSNÜ'NÜN KARAMAN KİTABI İKİNCİ NÜSHASI ÇALIŞMALARIM VE BİBLİYOGRAFYASI

Giriş

Üniversite öğreniminin devam ettiği 1990'larda sık uğrak verdiğim yerlerin başında Çağaloğlu'nda TDV Yayınevi, Kültür Bakanlığı (DÖSİM) Yayınevi, Beyazıt Devlet Kütüphanesi ile İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi idi. Bir de İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin doğusunda Kimyager Davutpaşa Sokağı üzerinde, sadece Türk Tarih Kurumu yayınlarının satıldığı küçük bir şube vardı. Hatırladığım kadariyle yaklaşık 15 m2'lik küçük bir alanda birkaç rafta TTK yayını kitaplar satışta olur, bir ya da iki de memuru vardı. 1994 yılı başında TTK yayınevi şubesine bir uğradığımda karşı rafta sarı kapaklı bir Karaman kitabı hemen gözüme çarptı. Harçlığım kısıtlı olsa da bu Karaman kitabını hiç düşünmeden aldım.

Aslen Bozkırlı, İbrahim Güler'in yayına hazırladığı ve bir doktora çalışması olan bu kitap, 1922 yılında Karaman'da öğretmenlik yapan ve Sapancalı Hasan Hüseyin diye tanıtılan bir öğretmene aitti. Kitabı 3-4 gün içinde hem ekindeki asıl metninden hem de İbrahim Güler Hoca'nın çevirisinden ve verdiği ön bilgilerden okumuş bitirmiştim. Kitap, 1922 yılının Karaman'ını anlatıyordu. Bildiğimiz, yaşadığımız Karaman'ı, coğraf-

yasını, tarihi eserlerini, su yapılarını, gelenek göreneklerini vs. Bu arada İbrahim Güler Hoca'nın yaptığı okuma yanlışları ve eksiklikleri de gözden kaçmıyordu. Ayrıca Güler Hoca, Sapancalı'nın adını yanlış okuyarak Sapancalı Hasan Hüseyin olarak vermişti. Doğrusu ise Sapancalı Hasan Hüsnü'dür. Yine Güler, hiçbir bilgiye ulaşmadığı Sapancalı Hasan Hüsnü hakkında neredeyse adından başka bilgi verememiştir.

2006 yılında Sapancalı Hasan Hüsnü merkezli farklı ve ilginç gelişmeler oldu. Dönemin Karaman İl Kültür Müdürü Dindar Dilbaz Bey, Sapancalı Hasan Hüsnü adına başka kitaplar, Karamanoğulları Tarihi olduğunu ve pdf kopyalarını getirttiğini söyledi. Dindar Dilbaz Bey, Sapancalı'ya ait bu kitapların pdf kopyalarından bana da o yıl içinde verdi. Pdfleri incelediğimde, çok şaşırtıcı bir kopya daha olduğunu fark ettim. Sapancalı'nın Karaman kitabının ikinci bir nüshası daha vardı. Çok hızlı incelediğimde, ikinci nüshanın gözden geçirilmiş güncellenmiş bir metinle yazıldığını, görsel materyalin daha fazla olduğunu tespit ettim. Bundan sonra araştırmalarım da ise her zaman Sapancalı'nın Karaman kitabının ikinci nüshasını esas aldım.

Sapancalı'nın Karaman kitabının iki nüshası arasındaki önemli farklardan ve ikinci nüshayı daha değerli kılan özelliklerinden biri de ikinci nüshaya koyduğu "Karaman Krokisi" idi. 10-15 yıl boyunca belirli aralıklarla bu krokiyi inceledim ve bazı çalışmalarım da yararlandım. Krokiye odaklanmamdaki iki büyük etkenden biri şehrin eski halini öğrenmek diğeri ise Yunus Emre'nin mesleği kırışçılığa gönderme yapan Yunus Emre Camii yanında bir Kırıshane Meydanı'ndan söz etmesi idi. 2021 yılında yayınladığım "Yunus Emre'nin Karaman'daki Kültürel Mirası" adlı kitapta da Sapancalı'nın hem Yunus Emre Camii başlığı altındaki yazısını hem de krokisini kullanmış, krokideki Kırıshane Meydanı'nı Yunus Emre'nin mesleği kırışçılık başlığı altında da kullanmıştım.

Uzun zaman Sapancalı'nın Karaman Krokisi'ni, müstakil makale yapmaya niyetlensem de düşüncem ancak 2022 yılında kanaatten kesinliğe evrildi. O sıralarda da Ahmet Çelik Bey'in önerisi üzerine Akademik Sayfalar'da bazı makaleler yayınlıyor, Mehmet Ali Uz Bey'in de takdir ve çağrılarıyla yazılarımı devam ettiriyordum. Ahmet Çelik Hoca'ya Sapancalı'nın Karaman Krokisi'nden söz ettiğimde "Öncelikle Sapancalı'nın özgeçmişi üzerinden gitmenin daha isabetli olacağı" önerisinde bulunması üzerine benim de Sapancalı'nın Karaman kitabı ikinci nüshası üzerine düşüncelerim bir kez daha evrildi. Karaman kitabının ikinci nüshasının tamamı, çevirisiy-

le analiziyle yayınlanmalıydı.

Sapancalı'nın Karaman kitabı nüshalarında mevcut durum

Sapancalı'nın Karaman kitabının birinci nüshası İbrahim Güler tarafından çevrilerek yayınlansa da hem Güler'e hem Sapancalı'ya ait eksikler ve yanlışlardan dolayı zaten birinci nüsha, bir kez daha gelişmiş bir yayını gerektiriyor ve de hak ediyor. Durum böyle iken zaten Sapancalı, birinci nüshadaki eksik ve yanlışlarını görerek ikinci nüshayı yazmıştı.

Okuma yanlışları, yetersiz giriş bilgisi, analiz ve değerlendirmenin yoksunluğu, günümüzde bilgi teknolojilerinin gelişmesiyle yeni kaynaklara ulaşmanın kolaylığı, Sapancalı'ya dair yeni ve güncel yayınların göreceli artması, iki nüshanın müstakil ve tenkitli çalışılması gerekliliği gibi iç ve dış etkenlerle İbrahim Güler'in yayına hazırladığı Karaman kitabı artık geçerliliğini yitirmiş ya da işlevini tamamlamış durumda olduğundan Sapancalı'nın Karaman kitabının birinci ve ikinci nüshalarının yeni baştan ele alınıp çalışılması bir zorunluk halini almıştır.

Bu açıklamalar bağlamında tanıtımı dahi yapılmamış Karaman kitabının ikinci nüshasını kitap ya da tematik bölümlerle makale olarak yayınlamak en iyi çözüm yollarındandır.

Sapancalı'nın Karaman kitabı ikinci nüshasında amaçlanan

Burada iki projeden söz etmek mümkündür. Tabi ki bir kitabı, bir yazma eseri, kitap ola-

rak yayınlamak doğal olanıdır. Saha araştırması, yaşanmışlık ile gözlem içeren ve resmi kayıtlardan alınan bilgilerle zenginleştirilmiş metin ile yazılmış olması, içindeki görsel, harita, plan ve çizimlerin birincil kaynak niteliğine sahipliği gibi temel özellikleri ve tematik mimarisi Karaman kitabını hem kaynak olarak kullanmaya hem de bağımsız makale yapmaya elverişli kılmaktadır.

Bu gerekçelerden ve daha fazlasından hareketle tematik yapısına uygun konularda analiz edilerek ortaya çıkacak yazılarla Sapancalı'nın Karaman kitabının ikinci nüshasını kamuoyuna ve literatüre kazandırmanın uygun ve yararlı olacağı amacıyla aşağıda listelenen makaleler yazılmış ve yayınlanmıştır.

Sapancalı'nın Karaman kitabı ikinci nüshasına yaptığım çalışmaların özgünlüğü

Tamamen bilgiye dayalı bir metin içerdiğinden Sapancalı'nın Karaman kitabının ikinci nüshası, kelimesi kelimesine analiz edilip veriye dönüştürülebilir durumdadır. Sapancalı'nın metinleri için basit yorum ve değerlendirme kolaylığına kaçılmamış; araştırma, gözlem, deneyim, resmi kayıt, farklı disiplin anlatımları barındıran tematik yapısına uygun konu ve metin çözümlemesi, dil ve anlatım çözümlemesi, Sapancalı'nın eksik ve yanlışlarının tespiti, kişisel ifade ve yargılarının tespiti ve ayrıştırılması işlemleri yapılmıştır.

Böylece Sapancalı'nın kul-

landığı hiç duyulmamış ya da az bilinen alışıkl olunmayan Arapça, Farsça ya da Türkçe tamlamalar, söz öbekleri, şivesel sözcükler, birçok disiplinde kullandığı dönem terim ve kavramları ile ördüğü dil ve anlatımı da ayrı bir odaklanma ile zor ve zahmetli emekle ortaya çıkarılmıştır.

Sapancalı'nın Karaman kitabı 2. Nüshası'na uyguladığım çalışma yöntemleri

Sapancalı'nın Karaman kitabı 2. Nüshası'na hem nitel hem nicel araştırma uygulanmıştır.

Öncelikle Sapancalı'nın metinlerinin yazı çevrimi (transkripsiyonu) yapılmıştır. Burada önemli bir nokta; Sapancalı'nın son derece hızlı bir kalemle stilize sayılabilecek tarzda rık'a hattında yazdığı metinleri çözebilmek için yoğun çaba gösterilmiştir. Bir de döneminde bile çok az kullanılmış sözcük, terim ve kavramları tespit etmek için lügat taramasıyla birlikte iki kat emek ve çaba harcanmış, sonucunda Sapancalı'nın Karaman kitabı 2. Nüshası, tam ve doğru okunarak çevrilmiştir. Devamında ortalama okuyucu için bir de diliçi çevirisi (sadeleştirme) yapılmıştır.

Sonrasında Sapancalı'nın metinleri; içeriğine ve konusuna göre tarihsel, sayısal, coğrafik, siyasi, idari, kültürel, folklorik, dilbilgisel, idari, mimari, sanatsal, sağlıkla, eğitimle ilgili veriye dönüştürülmüştür. Bunun dışında Sapancalı'nın kişisel yargı ve düşünceleri yanında dönem, zihniyet ve toplum eleştirileri de analizde ayrıştırılarak

analiz ve değerlendirmede kullanılabilir bilgi alanlarına dönüştürülmüştür.

Bunların yanında Sapanca-
lı'nın tarihi eserleri işlediği ko-
nulara yaptığı kitabe okuma
yanlışları ile ilgili esere dair ver-
diği yanlış bilgiler de tespit edi-
lerek gerekli düzeltmeler açıkla-
ma biçiminde belirtilmiştir.

Ayrıca değinmesi gerektiği halde bilgi vermediği kaymakam, belediye başkanı, idadi öğretmenleri, rüşdiye gibi konular, durumlar da mümkün olduğu kadar tespit edilip konusu içinde dile getirilmiştir.

**Sapancalı Hasan Hüsnü'nün
Karaman Kitabı İkinci
Nüshası'na ait yazılarımin
bibliyografyası**

Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda Sapançalı Hasan Hüsnü'nün Karaman kitabı ikinci nüshasına yazılan makalelere ait bibliyografya şöyledir:

1. Yusuf Yıldırım, “Sapancalı Hasan Hüs-nü’nün 1921’de Karaman İdâdisinde Düzenlenen Sicill-i Talim Varakası”, *Akademik Sayfalar*, Cilt: 22, S 16, 19 Nisan 2023 Çarşamba, S. 241-251
2. _____ Sapancalı Hasan Hüsnu’nün Karaman İdâdisinde Düzenlenen Sicill-i Ahvâl Varakası”, *Akademik Sayfalar*, Cilt: 22, S 17, 26 Nisan 2023 Çarşamba, S. 257- 268
3. _____ “Sapancalı Muallim Hasan Hüsnu Savaşın ve Eserleri”, *Akademik Sayfalar*, Cilt: 22, S 18, 3 Mayıs 2023 Çarşamba, S. 289-304
4. _____ “Sapancalı’nın 1922 Tarihli Karaman Krokisi”, *Akademik Sayfalar*, Cilt: 22, S 1910 Mayıs 2023 Çarşamba, S. 289-304
5. _____ “Sapancalı Hasan Hüsnu’nün Gözüyle 1922’de Karaman”, *Akademik Sayfalar*, Cilt: 22, S 45, 15 Kasım 2023 Çarşamba, 689-704
6. _____ “Cumhuriyetten ve Mübâdeleden Hemen Önce Karaman’daki Milletler ve Karaman’ın Genel Nüfusu”, *Akademik Sayfalar*, Cilt: 23, S 613 Mart 2024 Çarşamba, S. 81-87
7. _____ “1922 Yılında Karaman Mahalleleri ve Nüfusları”, *Akademik Sayfalar*, C 23, S 6, 13 Mart 2024, s. 88-96

8. _____ "1922 Yılında Karaman Kazası İb-
rala Nahiyesi ve Köyleri ile Nüfusları", *Aka-
demik Sayfalar*, C 23, S 8, 3 Nisan 2024, s.
138-144
9. _____ "1922 Yılında Karaman Merkeze
Bağlı Köyler ve Nüfusları", *Akademik Sayfa-
lar*, C 23, S 10, 17 Nisan 2024, s. 145-152
10. _____ "1922 Yılında Karaman Kazası Ala-
dağ Nahiyesi ve Köyleri", *Karaman'da Uya-
nış*, 25 Nisan2024, S 14725, s. 1,3; www.
karamandauyanis.com,https://www.kara-
mandauyanis.com/yazarlar/yusuf-
yildirim/1922-yilinda-karaman-kazasi-ala-
dag-nahiyesi-ve-koyleri/3518/,
25/04/2024, E.T: 25/04/2024
11. _____ "1922 Yılında Karaman Kazası Ha-
dim Nahiyesi ve Köyleri", *Karaman'da Uya-
nış*, 27 Nisan 2024, S 14727, s. 1, 4, 5
12. _____ "1922 Yılında Karaman Kazası Av-
gan Nahiyesi ve Köyleri", *Karaman'da Uya-
nış*, S. 14729, Karaman 30 Nisan 2024, s. 1,
3
13. _____ "1922 Yılında Karaman'da Yaylası
Bulunan ya da Karaman'a Yerleşmiş Yörük-
ler", *Karaman'da Uyanış*, S 14732, 3 Ma-
yıs2024
14. _____ "Yüzyıl Önce Karaman Fiziki Coğ-
rafyası", *Karaman'da Uyanış*, S 14735, Kara-
man 7 Mayıs 2024, s. 1, 5,
15. _____ "Tartanzâde Hacı Sami Efendi'nin
Göksu'dan Elektrik Üretme Projesi", *Akade-
mik Sayfalar*, Cilt: 23, S 14, 15 Mayıs 2024
Çarşamba, s. 209-224
16. _____ "1922'de Karaman Şehri", *Akade-
mik Sayfalar*, Cilt: 23, S 1812 Haziran 2024
Çarşamba, s. 273-288
17. _____ "Karaman Âsâr-ı Atıkası Giriş", *Ka-
raman'da Uyanış*, Sayı, 14983, 24 Şubat
2025 Pazartesi, .s 1, 5, www.karamandau-
yanis.com, https://www.karamandauyanis.
com/yazarlar/yusuf-yildirim/karaman-
asar-i-atikasi/4247/, 21/02/2025E.T:
21/02/2025
18. _____ "Nefise Sultan Medresesi", *Kara-
man'da Uyanış*, S 14985, 26/02/2025, s. 1, 5
19. _____ "İbrahim Beg İmâreti", *Karaman'da
Uyanış*, S 14988, 01/03/2025, s. 1, 3; www.
karamandauyanis.com, https://www.kara-
mandauyanis.com/yazarlar/yusuf-yildi-
rim/ibrahim-beg-imareti/42610,
1/03/2025, E.T. 01/03/2025
20. _____ "İbrahim Beg İmâreti", *Karaman'da
Uyanış*, S 14988, 01/03/2025, s. 1, 3, www.
karamandauyanis.com, https://www.kara-
mandauyanis.com/yazarlar/yusuf-yildi-
rim/ibrahim-beg-imareti/42610,
1/03/2025, E.T. 01/03/2025,
21. _____ "Emir Musa Medresesi", *Karaman'da
Uyanış*, S 14995. 08/03/2025, s, 1, 3, www.
karamandauyanis.com, https://www.kara-
mandauyanis.com/yazarlar/yusuf-yildirim/
emir-musa-medresesi/4279/, 10/03/2025,
E.T: 10/07/2025
22. _____ "Cânâz Gâzi Mektebi", *Karaman'da
Uyanış*, S 14996, 11/03/2025, s. 1, 3,

23. _____ "Aktekke", , S 14999, 14/03/2025, s. 1, 5, www.karamandauyanis.com, www.karamandauyanis.com/yazarlar/yusuf-yildirim/aktekke/4297/, 14/03/2025, E.T: 14/07/2025
24. _____ "Karaman'da İki Adet Kızlar Türbesi", "Karaman'da Uyanış", S. 15001, 17/03/2025, s. 1, 3,
25. _____ "Larende Kal'ası", *Karaman'da Uyanış*, S 15003. 20/03/2025, s. 1, 5, ; www.karamandauyanis.com, https://www.karamandauyanis.com/yazarlar/yusuf-yildirim/larende-kal-asi-karaman-asar-i-atikasi/4308/, 18/03/2025, E.T: 18/03/2025
26. _____ "Karaman'da Batıl İnançlar", *Karaman'da Uyanış*, 20/03/2025, S 15005; karamandauyanis.com, www.karamandauyanis.com/yazarlar/yusuf-yildirim/karaman-da-batil-inanclar-karaman-asar-i-atikasi/4311, 21/03/2025, E.T: 21/03/2025
27. _____ "Arapoğlu Camii", *Karaman'da Uyanış*, S 15006, 22/03/2025, s. 1, 5; www.karamandauyanis.com, https://www.karamandauyanis.com/yazarlar/yusuf-yildirim/arapoglu-camii-karaman-asar-i-atikasi/4317, 21/03/2025, E.T: 21/03/2025
28. _____ "20. YY İlk Çeyreğinde Karaman'da Eğitim Öğretim", *Akademik Sayfalar*, Cilt: 24, S 8 26 Mart 2025 Çarşamba, s. 113-128
29. _____ "Siyâhser Câmî-i Şerîf", *Karaman'da Uyanış*, S 15009, 26/03/2025, s. 1, 5, www.karamandauyanis.com, https://www.karamandauyanis.com/yazarlar/yusuf-yildirim/siyahser-cami-i-serifi/4328, 24/03/2025, E.T: 24/03/2025
30. _____ "Kâdiri Dergâhı ve Mescid", *Karaman'da Uyanış*, S 15011, 28/03/2025, s. 1, 2, www.karamandauyanis.com, https://www.karamandauyanis.com/yazarlar/yusuf-yildirim/kadiri-dergahi-ve-mescidi/4334, 27/03/2025, E.T: 27/03/2025,
31. "Arapoğlu Camii", *Karaman'da Uyanış*, S 15015, 04/04/2025, s. 1, 52, www.karamandauyanis.com, https://www.karamandauyanis.com/yazarlar/yusuf-yildirim/dikbasan-cami-i-serifi/4343, 03/04/2025, E.T: 03/04/2025
32. _____ "Yünus Emre Câmî'i Şerîfî", *Karaman'da Uyanış*, S 15018, s 1, 5, 08/04/2025, www.karamandauyanis.com, https://www.karamandauyanis.com/yazarlar/yusuf-yildirim/yunus-emre-cami-i-serifi/4353/, 07/04/2025, E.T:07/04/2025
33. _____ "Nûh Paşa Câmî-i Şerîfî", *Karaman'da Uyanış*, S 15024, 15/04/2025, s. 1, 2, www.karamandauyanis.com, https://www.karamandauyanis.com/yazarlar/yusuf-yildirim/nuh-pasa-cami-i-serifi/4367, 14/04/2025, E.T: 14/04/2025
34. _____ "Karaman'daki Diğer Mescid ve Camileri", *Karaman'da Uyanış*, S 15030, 22 Nisan 2025, s.1, 5, www.karamandauyanis.com, https://www.karamandauyanis.com/yazarlar/yusuf-yildirim/karaman-in-1922-deki-diger-cami-ve-mescitle-ri/4380/, 21/04/2025, E.T: 21/04/2025
35. _____ "1922 Yılında Karaman'da Kamu Kurumları" *Akademik Sayfalar*, C 24, S 11, 23 Nisan 2025 Çarşamba, s. 166-173
36. _____ "20. YY İlk Çeyreğinde Karaman Ekonomisi" *Akademik Sayfalar*, C 24, S 17, 4 Haziran 2025 Çarşamba, s. 256-270
37. _____ "20. Yüzyıl İlk Çeyreğinde Karaman'da Yaşam ve Kültür" *Akademik Sayfalar*, C 24, S 19, 18 Haziran 2025 Çarşamba, s. 287-302; Akademik Sayfalar, C 24, S 20, 25 Haziran 2025 Çarşamba, s. 303-318
38. _____ "Sapancalı Hasan Hüsnü'nün Karaman Kitabı İkinci Nüshası'na Ait Çalışmalarım ve Bibliyografyası", *Akademik Sayfalar*, C 24, S 19, 25 Haziran 2025 Çarşamba, s. 313-318

Değerlendirme

Sapancalı'nın Karaman kitabı, Osmanlı'nın son yılını, bir şehir ölçeğinde modelleyen daha doğrusu sahneleyen ve kayıtlayan bir kitap olduğundan tarihi, kültürel öneme sahiptir., birincil kaynak durumundadır.

Sapancalı Hasan Hüsnü'nün Karaman kitabı ikinci nüshasına tarafımdan, toplamda 38 adet makale yazılmıştır.

Sapancalı'nın Karaman kitabı ikinci nüshasının tam ve doğru transkripsiyonu yapılmıştır.

Makalelerde Sapancalı'nın metinlerindeki coğrafik, kültürel, tarihi, mimari, folklorik, eğitim, su ve sağlıkla ilgili bilgiler metin çözümleme yöntemleriyle ortaya çıkarılmıştır.

Yine Sapancalı'nın dil ve anlatım özelliklerine ayrıca odaklanılarak kullandığı terim kavramlar, söz öbekleri, Arapça Farsça hatta Türkçe özgün tamamları, özgün bağdaştırmaları tespit edilmiştir.

Sapancalı'nın Karaman kitabı ikinci nüshasında yayınladığı Karaman fotoğrafları da görsel analizi ayrı bir makale yapılmaya uygundur.

Çalışma toplamı, geliştirildi-

ذکر و انان اهان سندن صهبت رنج ایسه . نمازین اور وچ سنج اولان
کوبورده آججه بوندده به شهوره بوندده کبیر دلو . بوشلکه حوض
اهان اعتقاد رنجس خاتمه اولوب بیه بوندده کوشین قایه قدر
قد و طایفه نایس وضعیه

اهان کولک طایفه وکل قوه سارده قه چینه چهره . آکلاره . کلیم
آه راجه کون وینه یارس . عیله بیله کولک تیشمه کجه ایکنه
بدیه و کلیمه طایفه بول تحفه و بولک مجازاً نایس مجو . طرک سول
کلیمه قه خلقه آتیه ایله . آمار چاره .

مدار بوند

اجارونده خالاره هر چه اویا کیم . بیلکه کوشکون . آنا قوشکون و سار
صو چینه کیم اویا بولک سولک سولک بولک ایلک و طینه و سول
آرک . آتاس کیمیه کیمیه خلقه بولک بولک کورس و قوشکون
اوند بولک . شیره اویا بولک . کیم رنجس و قان بولک ایلک بولک
سایر راتا . کیم کولک آتاس و دونه سولک ایلک بولک کوشکون
بولک کولک اویا بولک قونیه و کولک بولک هاله عیله . لولک و بولک لولک
و کیم بولک بولک اویا بولک کیم ایلک .

Sonuç

Sapancalı'nın Karaman kitabının birinci ve ikinci nüshasının tenkitli metin yoluyla birleştirilip çok yönlü analizi ile çalışılarak bir araştırma kitabı yapılması çok isabetli olacaktır.

Sapancalı'nın Karaman kitabı Karaman için geleceği bir mirastır, şehrin geçmişi ve geleceği arasında bir köprüdür. Verilen bilgilerle döneminde şehrin büyük boyutlu maketi, üç boyutlu sanal modeli çıkarılmalıdır.

ğinde ve uygun yapıya dönüştürüldüğünde bir doktora tezi çalışması niteliğindedir.

Büyük oranda aynı olsa da Sapancalı'nın Karaman kitabının her iki nüshası farklı metinler ve bilgiler barındırdığından tenkitli metin aracılığıyla birleştirilmelidir.

Sapancalı Hasan Hüsnü'nün Karaman Krokisi, üç boyutlu çalışılarak modellenmelidir.